

4+4 – Beszélgetés Csepli Györggyel

Az interjút készítette: Balogh Ernő

Kritika: - Négy év telt el azóta, hogy politikai államtitkár lett az Informatikai és Hírközlési Minisztériumban. Egyetemi oktatóként korábban mindig tanított. Most tanult-e valamit?

- Rengeteget tanultam. Mindenekelőtt megtanultam, hogy vigyázni kell a számra. Az egyetemen a hallgatók nem beszélnek vissza, szegények hallgatnak mint a csuka, vagy olyan kérdéseket tesznek fel, melyekre tényleg válaszokat várnak. A politikai kommunikációban ez nincs így. Ott a kommunikáció grice-i maximái fordítva érvényesek. Vagy túl sokat, vagy túl keveset kell mondani, homályos és kétértelmű kifejezéseket kell használni, a lényegtelenen kell lovagolni, s kerülni kell az igazságot. Azt is megtanultam, hogy a formális szervezetek ellenállásán csak akkor lehet áttörni, ha informális kapcsolatokat építünk ki. Korábban fogalmam sem volt arról, hogy mekkora harcot kell folytatni azért, ami jó a köznek. Voltaképpen mindegy, hogy a harc tárgya jó-e a köznek vagy sem, lényeg maga a harc. Megtanultam, hogy kooperációra kell törekedni, ha nyerni akarok. Nyerni csak együtt érdemes. Ennek következtében nem érdemes merev ellenségekkel dédelgetni magamban. Az ellenségből egy pillanat alatt lehet barát, s megfordítva. Legérdekesebb felfedezésem, hogy a politikában a véletlennek mekkora szerep jut. Persze ez a véletlen nem több mint a homokvárról lepergő homokszem véletlene, ami csak kiváltja a homokvár összeomlását, amely mindenképpen végbemenne, csak nem akkor és úgy. De ez a konkrét homokszem szempontjából nagyon fontos különbség.

Kritika: - Sokan kudarcnak ítélik ezt a négy évet. Mit gondolsz, ha nem lett volna IHM, most mi lenne a helyzet?

- Rosszabb lenne a helyzet. Jó hírközlési törvény született, melynek révén ténylegessé vált a verseny a hírközlési és internetpiacon. A verseny hiányának negatív hatásai jól láthatók a kábeltelevíziós piacon. Ahol van verseny, ott javulnak a szolgáltatások, mennek lefele az árak. Az elektronikus információszabadság törvény jótékony hatásai később fognak megmutatkozni, de ha nem lenne ez a törvény, akkor vég nélkül várhatnánk a bírósági ítéletek nyilvánosságának tényleges biztosítására, a sorsunkat befolyásoló intézkedések, rendeletek, törvények előkészítésének internet útján történő megismerésére. A NAVA-törvény igazi hatásai is csak tizenöt-húsz év múlva mutatkoznak majd meg, amikor az akkor élők számára kiderül, hogy mekkora kincsesbányán ülnek. Nagy bánatom, hogy a Fidesz elfélt a földi

terjesztésű digitális televíziózásról szóló törvényt, jelentős kárt okozva ezáltal az országnak. A törvény hiányában digitális Trianon fenyeget.

Kritika: - Az információs társadalom jó kifejezés, ha a mai magyar társadalmat akarja jellemezni?

- Nem, illetve csak részlegesen jó ez a kifejezés. Két Magyarország él együtt. Az egyikben van harmadik generációs mobiltelefon, mindennapos a szélessávú internethasználat, melynek célja az információszerzés, ügyintézés, kapcsolattartás, szórakozás. A másik Magyarországon azok élnek, akik szerint az internetezés fölösleges (sőt, egyesek szerint káros) időtöltés. Ezen a Magyarországon az emberek félnek a számítógéptől, napi négy-öt órát nézik a kereskedelmi televíziók műsorait, ritkán telefonálnak, órákon át kuncsorognak a postán, az orvosi rendelőintézetekben, zötyögnek a lassú és koszos vonatokon, és tesznek sok mindent, amit nyugodtan tehettek volna a XIX. században is. Az egyik Magyarországon cirkuláris az idő, a másikon lineáris.

Kritika: - Cirkuláris, lineáris? Mit jelent ez?

- Ha nem múlik, akkor cirkuláris, mint például az egyházi év. Minden évben eljön a karácsony, a húsvét és így tovább. A lineáris idő múlik. Ami egyszer megtörtént, régivé válik, s nem jön vissza. Jön helyette az új.

Kritika: - Mivel elégedett, ha mások nem is okvetlen ugyanazzal elégedettek, ha az IHM-re gondolnak?

- Rendkívül rossz volt a médiaprezentációnk. Csak a mesterségesen keltett botrányok, hamis vádak, rágalomok, tudatos vagy nem tudatos technológiai konzervativizmus által ihletett hírek kaptak nagy nyilvánosságot. Egyik előadásomban Szabó Brigitta szoftvernek neveztem azt a szövegszerkesztő technikát, melynek alkalmazása révén az IHM csak rosszul jöhet ki. Mint a Szondi-tesztben, ahonnan a páciens csak elmebetegként jöhet ki. Nem hibáztatom a médiát a szoftver alkalmazása miatt, hiszen a másik, technofób Magyarország a nagyobb, a technofil, újító szellemű Magyarország a kisebb. A disznók győztek a PC-k felett, amit az is mutat, hogy a disznók jóval nagyobb támogatást kaptak az államtól mint a PC-k a Sulinet keretében. Ezzel együtt is a PC-k aránya a háztartásokban 2002 és 2005 között 26%-ról 41%-ra nőtt. Ugyancsak impozáns, ha nem is elégséges az internetpenetráció növekedése. 2002-ben a háztartások 9%-a volt internetre kapcsolva, míg 3 év múlva ez az arány 22%-ra nőtt.

Ráadásul a jelenleg internetre kapcsolt háztartások 50%-a széles sávon kapcsolódik a világhálóra, ami gyors, nagy mennyiségű adatforgalmat tesz lehetővé. Ez a technológia teszi lehetővé az ingyen-telefonálást, a digitális tartalomszolgáltatást, mely kiváltja majd a tévéfüggőséget, lehetővé teszi a távmunkát, az elektronikus ügyintézés, a távoktatásba való bekapcsolódást.

Kritika: - A két Magyarország közötti különbségek csökkentése állami feladat?

- Bizonyos mértékig igen. Jogi okok miatt nem használhatom a kifejezést, mely majdnem a teljes ország területét lefedő, sőt a határokon túl élő magyarokat is elérő közcélú széles sávú internetelérést tesz lehetővé az iskolákban, a könyvtárakban, egyes kórházakban, egyházközségekben, az eMagyarország és az eMagyar pontokon. Ide az jön be, aki akar, s ha nincs is ECDL-vizsgálója, szabadon internetezhet, sőt segítséget is kaphat. Most dolgozunk a digitális népművelő hálózat kialakításán, melynek révén a segítségnyújtás intézményes lesz. A digitális szakadékot csökkenti a Digitális Középiskola program, mely a hajdani dolgozók iskolájához hasonlóan, fiatal iskolázatlan felnőtteknek érettségit és a jövőben majd szakmát is ad elearning megoldások révén (melyek kombinálódnak a hagyományos didaktikai megoldásokkal). Ez a középiskola megváltoztatja a tanulók életét. Rogán és társai nagy bánatára az ország leghátrányosabb helyzetű településein már három éve sikeresen működnek a többnyire templom egere szintjén élő szegény családokból jött öt-hat éves gyermekek digitális szocializációját biztosító óvodai munkaállomások. Jól működtek a kisebbségek, az érzékszervi és mozgásszervi fogyatékosok számára indított programjaink. Több fordulót, éltek meg a nagyszülő-unoka internetező versenyek.

Kritika: - Mit mutat a Google, ha valaki magyar tartalmat keres?

- Jóval több találat van ma, mint volt 2002-ben. Létrejött a Nemzeti Digitális Adattár (NDA) (www.nda.hu). Már említettem a Nemzeti Audiovizuális Archívumot (www.nava.hu). Nyíri Kristóf létrehozta a Virtuális Enciklopédiát (www.enc.hu). Az ELTE kisebbségsszociológiai tanszéke és az MTA Kisebbségkutató Intézete európai mércével mérve jelentős tartalomfejlesztése a Kárpát-medence interetnikus viszonyait bemutató, elemző, térinformatikai eszközökkel megjelenítő tudásmenedzsment (www.mtaki.hu). Sok milliárd forint értékben írtunk ki tartalomfejlesztő pályázatokat, melyek beváltották reményeinket. Nem utolsósorban meg kell említeni az OM-mel közös vállalkozás keretében létrejött Sulinet Digitális Tudásbázist, mely forradalmasítani fogja a közoktatást (<http://sdt.sulinet.hu/>). Törekvéseink összefoglaló helye a Jövő Háza, mely, remélem, hogy az új és az újítások otthona lesz.

Kritika: - Ön láthatóan elégedett, de elégedett-e az ipar?

- Magyarországon soha, senki nem elégedett semmivel. Ezzel együtt kell élni. Amit tudunk, megtettük az ipar elégedettségét felkeltendő. Létrehoztuk Amerikában, Virginia államban a magyar technológiai központot, mely ezen a nehéz piacon magyar cégek előre jutását segíti. Hasonló központot hoztunk létre Kína különleges övezetében, a Hongkong melletti Shenzenben. Hic Rhodus, hic salta, mondtuk a magyar vállalatoknak, s voltak, amelyek sikeresen ugrottak. Ennek a kezdeményezésnek is csak évek múlva lesz majd látható az igazi

eredménye.

Kritika: - Mire elég négy év?

- A kormányzatban szerzett tapasztalataim birtokában azt mondhatom, hogy négy év sok a semmittevéshez és rögtönzéshez, de kevés a tudatos, stratégián alapuló munkához. A költségvetés éves szerkezete alkalmatlan arra, hogy az ország a megfelelő irányban fejlődjön. Az évi költségvetés minden évben az előző évi mechanikus folytatása, ráadásul a pénz sosem annyi, mint amennyiről az év elején szó volt. Strukturális probléma, hogy a miniszterek a kormányban saját területeik érdekeiért harcolnak, nem kooperálnak egymással kellően. Remélem, hogy a következő négy évben megváltozik ez a helyzet. A miniszterek a kormány akaratát képviselik majd saját területükön, s lesz elegendő erejük ahhoz, hogy ne csak egy évre, hanem sok évre szóló programokat indítsanak be, s hajtsanak végre. Az NFT (nemzeti fejlesztési terv) elvileg ezt lehetővé teszi. Nagy baj volna, ha az NFT keretei között elkölthető rengeteg pénz elfecsérelődne.

Kritika: - Mit tenne másként?

- Sokkal jobban támaszkodnék az iparra és a piacra. Ők tudják, hogy mi a valóság, mert abból élnek hogy szükségleteket elégítenek ki. Az államnak csak ott kell erősnek és aktívnek lennie, ahol a piac nem él meg. De ott is lehetőleg piackonform eszközökkel kell az államnak élnie.

Kritika: - Mire számít?

Ennek a lapnak a hasábjain 1994-ben egy-szer már megjósoltam a választási eredményt. Most se látok okot arra, hogy tévedjek. Győzni fogunk.